

SZENT ISTVÁN
EGYETEM

GYÖNGYÖS

TANULMÁNYOK
PUBLICATIONS
PUBLIKATIONE

Szerkesztette / Edited by / Herausgeber:
Dr. Bujdosó Zoltán – Dr. Dinya László
Dr. Csernák József

2020

XVII. Nemzetközi Tudományos Napok

17th International Scientific Days

XVII. Internationale Wissenschaftliche Tagung

Gyöngyös, 2020. június 5.

A TUDOMÁNYOS NAPOK PUBLIKÁCIÓI

PAPERS OF SCIENTIFIC DAYS

PUBLIKATIONEN DER WISSENSCHAFTLICHEN TAGUNG

**SZENT ISTVÁN UNIVERSITY
KÁROLY RÓBERT CAMPUS, GYÖNGYÖS**

**XVII. NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS NAPOK
ONLINE KONFERENCIA
17th INTERNATIONAL SCIENTIFIC DAYS
ONLINE CONFERENCE
XVII. INTERNATIONALE WISSENSCHAFTLICHE TAGE
ONLINE KONFERENZ**

***„Környezeti, gazdasági és társadalmi kihívások 2020 után”
“Environmental, Economic and Social Challenges after 2020”
„Herausforderungen der Umwelt, Wirtschaft und Gesellschaft nach 2020”***

Tanulmányok / Publications / Publikatione

A tudományos napok publikációi
Papers of Scientific Days
Publikationen der Wissenschaftlichen Tagung

Szervezők /Organizers:

Eszterházy Károly Egyetem–Gyöngyösi Károly Róbert Campus,
Gyöngyösi Felsőoktatásért Alapítvány,
az MTA Miskolci Területi Bizottság Közgazdaságtudományi Szakbizottsága

Eszterházy Károly University–Károly Róbert Campus Gyöngyös,
Foundation for Higher Education in Gyöngyös,
Economics Committee of the Regional Committee in Miskolc

Eszterházy Károly Universität–Károly Róbert Campus, Gyöngyös
Stiftung für Gyöngyöser Hochschulwesen,
Fachausschuss für Wirtschaftswissenschaft des Miskolcer Regionalen Ausschusses von der
Ungarischen Wissenschaftlichen Akademie

Gyöngyös
Hungary
June 05, 2020

Szerkesztette/Edited by:

Dr. Bujdosó Zoltán – Dr. Dinya László – Dr. Csernák József

Lektorok/Proofreaders:

***Agócs Adrienne – Dr. Baranyi Aranka – Dr. Bujdosó Zoltán – Dr. Csernák József
Dr. Domán Szilvia – Fehér Attila – Dr. Fodor László – Dr. Koncz Gábor – Dr. Láposi Réka
Dr. Novák Tamás – Dr. Pallás Edit – Peti Edina – Szabóné Dr. Benedek Andrea
Dr. Szűcs Csaba – Dr. Taralik Krisztina – Dr. Tóth László – Dr. Zörög Zoltán***

ISBN 978-615-5969-02-7 (online)

A kiadásért felelős/Publishing Supervisor
a **Szent István Egyetem Károly Róbert Campus**
Megjelent a **Károly Róbert Nonprofit Kft.** gondozásában/Published by Károly Róbert Nonprofit Kft.
Kiadóvezető/Head of publisher: ***Dr. Holló Ervin***
Műszaki szerkesztő/Technical editor: ***Kovácsné Burunkai E. Patrícia***

Megjelent/Year of publication: **2020**

TÁMOGATÓK / SUPPORTERS

Detki Kéksz Kft.

Európai Ökociklus Társaság (EURECYS)

Gyöngyös Város Önkormányzata

Gyöngyösi Felsőoktatásért Alapítvány

Gyöngyös-Mátra Turisztikai Egyesület

MKB Bank Nyrt.

Sustainable Management of Cultural Landscape (SUMCULA)

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	23
Tudományos Bizottság – Scientific Committee – Wissenschaftlicher Ausschuss	25
Szervező Bizottság – Organising Committee – Organisierungsausschuss	26
ALAMAIREH, MOH'D KHEIR: GREEN GENERATION? EXAMINATION OF THE GREEN AWARENESS AMONG THE MILLENIARS	27
AMBRUS ANDREA - BÉLTEKI ILDIKÓ - TÓTH SZILÁRD: ŐSZI BÚZA TÁPANYAG-VISSZAPÓTLÁSI RENDSZEREK VIZSGÁLATA A TERMÉS MENNYISÉGÉRE ÉS MINŐSÉGÉRE WINTER WHEAT COMPARATIVE EXAMINATION OF NUTRIENT SUPPLY SYSTEMS FOR QUANTITY AND QUALITY OF CROP	36
AMBRUS ANDREA: A SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYTERMESZTÉS HATÉKONYSÁG NÖVELESE ÉS AZ AGRÁRDIGITALIZÁCIÓ KAPCSOLATRENDSZERE RELATIONSHIP BETWEEN THE EFFICIENCY OF CROP PRODUCTION AND AGRICULTURAL DIGITALIZATION	44
ANTAL SÁNDOR - VINCZE JUDIT: A BIOMASSZA-TÜZELÉSŰ FALUFŰTŐMŰ BERUHÁZÁS-GAZDASÁGOSSÁGI VIZSGÁLATA INVESTMENT ECONOMIC INVESTIGATION OF A BIOMASS-FIRED VILLAGE HEATING PLANT	52
ANTAL TAMÁS - KISS ZSOLT PÉTER - SIKOLYA LÁSZLÓ: ÁTALAKÍTOTT DSZP TÍPUSÚ SZEMESTERMÉNY-SZÁRÍTÓ HŐ- ÉS LÉGTECHNIKAI FELÜLVIZSGÁLATA HEAT- AND AIR TECHNOLOGY VERIFICATION OF REFORMED DSZP TYPE GRAIN DRYER.....	60
APRÓ ANNA - ZOMBORI PÉTER: A FÉNYSZENNYEZÉS HAZAI ÉS NEMZETKÖZI KUTATÁSI PROBLÉMÁI, EREDMÉNYEI A KÖRNYEZETI NEVELÉSBEN HUNGARIAN AND INTERNATIONAL RESEARCH PROBLEMS AND RESULTS OF LIGHT POLLUTION IN ENVIRONMENTAL EDUCATION	68
ARANYOS TIBOR JÓZSEF - DEMETER IBOLYA - OROSZ VIKTÓRIA - VÉGSŐ BENCE - MAKÁDI MARIANNA: SZENNYVÍZISZAP KOMPOSZT KEZELÉS HATÁSA TRITIKÁLÉ TESZTNÖVÉNYRE EFFECT OF A SEWAGE SLUDGE COMPOST TREATMENT ON TRITICALE TEST PLANT	74

BAJKAI-TÓTH, KATINKA - RUDNÁK, ILDIKÓ - ŐRI, VIKTÓRIA: ANALYSIS OF LABOR MARKET OPPORTUNITIES FOR RECENT GRADUATES IN TWO SECTORS	81
BALÁZS BRIGITTA: TÁMOGAT VAGY HÁTRÁLTAT? AZ INTERAKTÍV TANULÁS A DIGITÁLIS OKTATÁS TÜKRÉBEN SUPPORT OR DISABILE? INTERACTIVE LEARNING IN THE LIGHT OF DIGITAL EDUCATION	89
BALOGH EDIT - CSERNÁK JÓZSEF: A PEDAGÓGUS-ÉLETPÁLYAMODELL HATÁSA A PEDAGÓGUSBÉREKRE	97
BARANYI, ARANKA - HERNEZCKY, ANDREA: DIE FINANZIELLE SITUATION DES KMU-SEKTORS IN UNGARN THE FINANCIAL SITUATION OF THE SME SECTOR IN HUNGARY.....	105
BÉLTEKI, ILDIKÓ - TÓTH, SZILÁRD ZSOLT - AMBRUS, ANDREA: THE EXAMINATION OF THE EFFECT OF COMPLEX NUTRIENT SUPPLY AND WEATHER CONDITIONS ON GROWTH AND YIELD OF MAIZE	114
BENCZE TIBOR - FŰRÉSZ EDINA: NAPRAFORGÓ JÖVEDELEMHELYZETE MAGYARORSZÁGON THE INCOME SITUATION OF SUNFLOWER IN HUNGARY	122
BENCZE TIBOR - FŰRÉSZ EDINA: ZÖLDSZÜRET TAPASZTALATAI MAGYARORSZÁGON EXPERIENCE OF GREEN HARVESTING IN HUNGARY	130
BENE ANDREA: A MAGYARORSZÁGI ÉLELMISZERIPARI VÁLLALKOZÁSOK MENEDZSMENT KIHÍVÁSAI NAPJAINKBAN MANAGEMENT CHALLENGES OF HUNGARIAN FOOD INDUSTRY TODAY	139
BENKŐ, BÉLA: THE OPERATION OF GYÖNGYÖS-MÁTRA TOURISM ASSOCIATION AS THE USEFUL TOOL OF TOURISM MARKETING	148
BODA TÍMEA: MEDIBALL – A 21. SZÁZAD JELLEMZŐ BETEGSÉGE, A STRESSZ KEZELÉSÉNEK ÚJSZERŰ MÓDSZERE, INNOVATÍV LEHETŐSÉG A MUNKAVÁLLALÓK STRESSZKEZELÉSÉBEN ÉS A REZILIENCIA FEJLESZTÉSÉBEN MEDIBALL – A NEW TOOL TO CURE STRESS, THE 21 ST CENTURY’S TYPICAL MALADY, AN INNOVATIVE OPPORTUNITY FOR STRESS MANAGEMENT AND THE DEVELOPMENT OF RESILIENCE.....	154
BRAMBAUER, ZSOLT: QUALITÄT UND ORGANISATIONALE RESILIENZ QUALITY AND ORGANIZATIONAL RESILIENCE.....	162

BUDAY, GERGELY: DIGITAL MARKETING FOR REGIONAL DEVELOPMENT	169
BUDAY GERGELY: AZ ÁLLAM FELHASZNÁLÓI FELÜLETE THE USER INTERFACE OF THE STATE.....	173
BUJDOSÓ, ZOLTÁN - AKBOTA, DAUREN: A COMPARATIVE ANALYSIS OF HOSPITALITY INDUSTRY IN HUNGARIAN AND KAZAKH CITIES	181
CHAHBOUB, YASSINE - SAVAI, SZABOLCS: NUCLEAR SAFETY AND TRANSFERABILITY ISSUE.....	192
CSALA ELVIRA: A XXI. SZÁZAD ÚJ KIHÍVÁSAI ÉS MEGOLDÁSI LEHETŐSÉGEK AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÓRENDSZER MŰKÖDÉSE ÉS FINANSZÍROZÁSA TERÜLETÉN NEW CHALLENGES AND WAYS OF SOLUTIONS OF THE XXI. CENTURY IN THE AREA OF THE OPERATION AND FINANCING OF THE HEALTH CARE SYSTEM	199
CSEHNÉ PAPP, IMOLA - D. BABOS, ZSUZSÁNNA: THE CHANGES OF PUBLIC EMPLOYMENT IN HUNGARY	208
CSERNÁK JÓZSEF - BALOGH EDIT: A KÖZOKTATÁS FINANSZÍROZÁSÁNAK VIZSGÁLATA A NEM ÁLLAMI FENNTARTÁSÚ KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBEN.....	216
CSIPKÉS MARGIT - ANGYAL VIVIEN: A MANGALICA HÚSMINŐSÉG EGÉSZSÉG ASPEKTUSAINAK FOGYASZTÓI MEGÍTÉLÉSE MAGYARORSZÁGON THE MANGALICA PORK HEALTH ASPECTS BY CONSUMER'S JUDGEMENT IN HUNGARY	224
CSIPKÉS MARGIT: A MAGYARORSZÁGI LAKOSSÁG MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK ISMERETE NAPJAINKBAN THE KNOWLEDGE OF THE HUNGARIAN POPULATION ABOUT RENEWABLE ENERGY SOURCES NOWADAYS	232
D. BABOS ZSUZSÁNNA: AZ ÖNKÉNTES SZEKTOR HAZAI JELLEMZŐI AZ 1990-ES ÉVEKTŐL NAPJAINKIG CHARACTERERISTICS OF THE VOLUNTEERING SECTOR IN HUNGARY FROM THE 1990IES TO DATE.....	240

DEMSZKY, ALMA MÍRA: ALLTÄGLICHE LEBENSFÜHRUNG ALS SOZIOLOGISCHES UND ÖKONOMISCHES FORSCHUNGSKONZEPT LIFE CONDUCT AS A SOCIOLOGICAL AND ECONOMICAL RESEARCH CONCEPT.....	248
DINYA LÁSZLÓ: FENNTARTHATÓ TÁRSADALOM – KÉSÉSBEN A TÁRSADALMI INNOVÁCIÓK SUSTAINABLE SOCIETY – DELAYING SOCIAL INNOVATIONS	255
DINYA, LÁSZLÓ: SUSTAINABILITY AND THE HUNGARIAN RURAL LANDSCAPES IN THE 21ST CENTURY FENNTARTHATÓSÁG ÉS MAGYAR TÉRSÉGEK A 21. SZÁZADBAN	264
DINYA LÁSZLÓ – DINYA ANIKÓ: MAGYAR VERSENYKÉPESSÉGI ESÉLYEK - VÁGYAK ÉS REALITÁSOK CHANCES OF HUNGARIAN COMPETITIVENESS – DESIRES AND REALITIES	272
DOBÓ, MARIANNA MANAGEMENT OF SELF-DEFENSE OF THE MUNICIPALITIES – PREPARATION FOR THE DECISION-MAKING PROCESS AT DISASTERS	280
DOBÓ MARIANNA: TELEPÜLÉSI TERVEK KÉSZÍTÉSÉNEK MÓDSZERTANA METHODOLOGY OF SETTLEMENT PLANS	285
DOMOKOS, TATIANE - TISZA, MIKLÓS: INNOVATIONS IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY	293
DOMOKOS-SZABOLCSY, ÉVA - KOVÁCS, ZOLTÁN - KASZÁS, LÁSZLÓ - KOROKNAI, JUDIT - FÁRI MIKLÓS, GÁBOR: ÉVELŐ NÖVÉNYI ZÖLD BIOMASSZA, MINT ÉRTÉKES FEHÉRJE ÉS FITONUTRINES FORRÁS GREEN BIOMASS OF PERENNIAL CROPS AS VALUABLE SOURCE OF PROTEIN AND PHYTONUTRIENTS	298
ENKHJAV, TUMENTSETSEG - CSEHNÉ PAPP, IMOLA - VARGA, ERIKA: A STUDY OF THE LABOR MARKET: THE IMPACT OF CHALLENGE STRESSORS ON BURNOUT AMONG FEMALE EMPLOYEES IN THE BANKING SECTOR IN HUNGARY	306
ENKHJAV, TUMENTSETSEG - CSEHNÉ PAPP, IMOLA - VARGA, ERIKA: INDUSTRY 4.0 – CHALLENGES OF THE MANAGEMENT IN THE FOURTH INDUSTRIAL REVOLUTION	314

FAJD PETRA:

A SZÜLŐK ISKOLAI VÉGZETTSÉGE ÉS AZ ÉLETSZÍNVONAL HATÁSA A
GYEREK PÉNZÜGYI KULTÚRÁJÁRA
PARENTS' EDUCATIONAL ATTAINMENT AND THE IMPACT OF LIVING
STANDARD ON THE CHILD'S FINANCIAL CULTURE..... 321

FAJD PETRA:

PÉNZÜGYI KULTÚRÁRA HATÓ KOMPONENSEK VIZSGÁLATA AZ ÉSZAK-
MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ KÖZÉPISKOLÁSAINAK KÖRÉBEN
INVESTIGATION OF COMPONENTS AFFECTING FINANCIAL CULTURE
AMONG SECONDARY SCHOOLS IN THE NORTHERN HUNGARY REGION 329

FODOR, LÁSZLÓ:

THE INFLUENCE OF HEAVY METAL AMENDMENTS ON PLANT GROWTH
AND DEVELOPMENT..... 337

FODOR LÁSZLÓ - LÁPOSI RÉKA - TERBE TIBOR - TÓTH SZILÁRD:

AZ AMERIKAI KUKORICABOGÁR ELLENI VÉDEKEZÉS EREDMÉNYEI
MONOKULTÚRÁBAN ÉS VETÉSVÁLTÁSBAN TERMESZTETT
KUKORICÁBAN
RESULTS OF WESTERN CORN ROOTWORM CONTROL IN CORN GROWN IN
MONOCULTURE AND CROP ROTATION..... 343

FÜLEI ZOLTÁN:

AMINORET® BIORACIONÁLIS TERMESZTÉSI MODELL ÉLELMISZER-
ELŐÁLLÍTÁS KÉMIAI SZERMARADÉKOK NÉLKÜL
AMINORET® RESIDUE-FREE TECHNOLOGY FOOD PRODUCTION WITHOUT
CHEMICAL RESIDUES 350

FÜLEI ZOLTÁN:

HASZNOS ROVAROKAT CSALOGATÓ EGYNYÁRI VIRÁGFajok
SINGLE-FLOWER VARIETIES WHICH ATTRACTS USEFUL INSECTS..... 357

FÜLÖP ZSOLT - BAJKÓ NORBERT:

AZ EURÓPAI UNIÓ GAZDASÁGI ORIENTÁCIÓJA 2020 UTÁN - A
FENNTARTHATÓ INNOVÁCIÓ SZEREPE A 2021-2027 TERVEZÉSI
IDŐSZAKBAN 363

FÜLÖP ZSOLT - PAPP JÁNOS:

MODERN MARKETINGKOMMUNIKÁCIÓS MÓDSZEREK SZEREPE A
MAGYAR KKV-SZEKTOR TEVÉKENYSÉGÉNEK ÉLÉNKÍTÉSÉBEN -
KÖLTSÉGHATÉKONYSÁGI ÉS LEFEDETTSÉGI KÉRDÉSEK A KKV-K
MARKETING-TEVÉKENYSÉGÉRE VONATKOZÓAN 372

GIBILARO, MIREA:

WOMAN IN LEADERSHIP 380

GOZORA, VLADIMÍR:

SECURITY RISKS AND CRISIS PHENOMENA IN ENTERPRISES OF AGRI-
FOOD SECTOR..... 389

GYARMATI GÁBOR: CAP AND SUSTAINABLE AGRICULTURAL PRACTICE IN HUNGARY	395
GYARMATI GÁBOR: HOW CAN ORGANIC FARMING AFFECT TO THE ECOLOGICAL FOOTPRINT – EUROPEAN UNION EXAMPLES.....	402
GYÖRGYI GYULÁNÉ - ZSOMBIK LÁSZLÓ - SZABÓ LAJOS - TÓTH GABRIELLA - SIPOS TAMÁS - HENZSEL ISTVÁN: BURGONYA FAJTÁK TERMŐKÉPESSÉGÉNEK ÉS TERMÉSKOMPONENSEINEK VIZSGÁLATA NYÍRSÉGI HOMOKTALAJON EXAMINATION OF FERTILITY AND YIELD ELEMENTS OF POTATO VARIETIES ON THE SAND SOIL OF NYÍRSÉG	410
GYŐRI, TÍMEA: LABOR MARKET ANALYSIS – REFILLED BEVERIDGE CURVE.....	418
GYURKÓ ÁDÁM: AZ EURÓPAI UNIÓS TURISZTIKAI CÉLÚ FORRÁSOK TERÜLETISÉGE ÉS HATÁSAI AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁG RÉGIÓBAN TERRITORIALITY AND IMPACTS OF THE EUROPEAN UNION TOURISM DEVELOPMENT FUNDS IN THE NORTHERN HUNGARY REGION	426
HÁGEN ISTVÁN ZSOMBOR: KONTROLLER SZEREPE A VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉSBEN THE ROLE OF THE CONTROLLER IN BUSINESS DEVELOPMENT.....	436
HAJDÚ, DÁVID: BORSODCHEM REVERSE - POSTFORDIST TRANSFORMATION IN KAZINCBARCIKA.....	443
HAJDÚ, DÁVID: LABOR MARKET ANALYSIS OF BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN COUNTY.....	451
HEGEDŰS SZILÁRD - SZABÓ JANKA KLÁRA - FŐDI LILI: GCA A TURISZTIKAI ÁGAZATBAN ÉS ANNAK VÁLLATFINANSZÍROZÁSI ASPEKTUSAI GCA IN THE TOURISM SECTOR AND ITS CORPORATE FINANCING ASPECTS....	459
HENZSEL ISTVÁN - HADHÁZY ÁGNES - TÓTH GABRIELLA - SIPOS TAMÁS - ARANYOS TIBOR JÓZSEF - GYÖRGYI GYULÁNÉ: A BURGONYA NDVI ÉRTÉKÉNEK ALAKULÁSA A VIRÁGZÁS IDEJÉN A WESTSIK-FÉLE VETÉSFORGÓ KÍSÉRLETBEN NDVI VALUE OF POTATO IN FLOWERING PERIOD IN THE WESTSIK'S CROP ROTATION EXPERIMENT	467
HERCZEG BÉLA - SZABÓNÉ BÉRES BEATRIX: VÁNDORLÓ HALFAJOK HELYZETE VIZEINKBEN THE STATE OF MIGRATORY FISH SPECIES IN OUR WATERS	475

HOLLÓ ERVIN:

A KKV-K LEHETŐSÉGEI A VERSENYKÉPESSÉG NÖVELÉSÉBEN
OPPORTUNITIES FOR SMES TO INCREASE THE IR COMPETITIVENESS..... 483

HORVÁTH JÓZSEF - JUSZTIN ÁGNES - MASA NÓRA:

A PRECÍZIÓS SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYVÉDELMEK ÖKONÓMIAI
KÉRDÉSEINEK ÁTTEKINTÉSE
REVIEW OF THE ECONOMIC ISSUES OF PRECISION FIELD CROP
PROTECTION 492

HORVÁTH JÓZSEF - MASA NÓRA - JUSZTIN ÁGNES:

PRECÍZIÓS TÁPANYAGUTÁNPÓTLÁS JELENLEGI HELYZETÉNEK
ÖKONÓMIAI ELEMZÉSE
ECONOMIC ANALYSIS OF PRECISION NUTRIENT MANAGEMENT 500

**IMBEAH, NICHOLAS - ASANTE-ASARE, AKUA ABOAGYEWAH -
AMANKWA, ROBERT:**

STUDY OF TOURISTS' SAFETY PRACTICES AT CAPE COAST DESTINATION
IN GHANA: PRE-TRAVELLING AND ADOPTED MEASURES DURING VISIT 507

IVOLGA, ANNA - SHAKHRAMANIAN, IRINA:

THE METHODOLOGICAL RELATIONSHIP BETWEEN INNOVATION AND
SUSTAINABLE DEVELOPMENT 515

JAKAB, TEKLA:

THE DEVELOPMENT OF THE OTP BANK'S PROFITABILITY COMPARED TO
THE V4 CREDIT INSTITUTIONS 521

JAKAB TEKLA - SUHAJDA ÁDÁM:

A HÁZTARTÁSI SZFÉRA HITELÁLLOMÁNYÁNAK ALAKULÁSA
MAGYARORSZÁGON 2015 ÉS 2018 KÖZÖTT
DEVELOPMENT OF THE LOAN PORTFOLIO IN CASE OF THE HOUSEHOLD
SECTOR IN HUNGARY BETWEEN 2015 AND 2018..... 527

JÁRDÁNY KRISZTIÁN - GYÓRI TÍMEA:

EGY KIAKNÁZATLAN LEHETŐSÉG – BORTURIZMUS SOLT VADKERTEN
AN UNEXPECTED OPPORTUNITY - WINE TOURISM IN SOLT VADKERT 535

JÁRDÁNY, KRISZTIÁN - HAJDÚ, DÁVID:

A TOKAJI BORVIDÉK MUNKAERŐ-ELLÁTOTSÁGÁNAK VIZSGÁLATA A
KÖZÉPSZINTŰ SZŐLÉSZETI-BORÁSZATI EDUKÁCIÓ TÜKRÉBEN
INVESTIGATION OF THE LABOR SUPPLY OF TOKAJ WINEYARD IN THE
CONTEXT OF MIDDLE LEVEL VITICULTURAL EDUCATION 543

K. NAGY, EMESE:

ASPECTS OF THE SUCCESS OF ROMA CHILDREN IN HUNGARIAN SCHOOLS
ROMA GYEREKEK SIKERESSÉGE A MAGYAR ISKOLÁKBAN 551

KAJTÁR KLÁRA - NÉMEDINÉ KOLLÁR KITTI: CSÍKDÁNFALVA FEJLESZTÉSI POTENCIÁLJÁNAK VIZSGÁLATA A TURIZMUS TÜKRÉBEN EXAMINATION OF THE DEVELOPMENT POTENTIAL FROM THE TOURISM POINT OF VIEW IN CSÍKDÁNFALVA	559
KAPRINYÁK, TÜNDE - BEKŐ, LÁSZLÓ - TURY, RITA - TÓTH, SZILÁRD - LÁPOSI, RÉKA: EFFECT OF VARIOUS NUTRIENT SUPPLY TREATMENTS ON SOME PHYSIOLOGICAL PARAMETERS OF AUTUMN RAPE.....	567
KELEMEN RÉKA - URBÁNNÉ MALOMSOKI MÓNKA: SZÉKELYFÖLDI KIS- ÉS APRÓFALVAK FENNMARADÁSÁNAK KILÁTÁSAI PROSPECTS OF THE SURVIVAL OF SMALL AND TINY SZEKLERLANDEAN VILLAGS	575
KELEMEN RÉKA - URBÁNNÉ MALOMSOKI MÓNKA: UDVARHELYSZÉK TÉRSÉGI VIZSGÁLATA REGIONAL INVESTIGATION OF UDVARHELYSZÉK.....	582
KERSÁK JÓZSEF ZSOLT - TEKNŐS LÁSZLÓ: NACHHALTIGE ENTWICKLUNG UND KATASTROPHENSCHUTZ FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ÉS KATASZTRÓFAVÉDELEM SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND DISASTER MANAGEMENT	591
KERSÁK, JÓZSEF ZSOLT - TEKNŐS, LÁSZLÓ: DISASTER MANAGEMENT ASPECTS OF CLIMATE CHANGE ÉGHAJLATVÁLTOZÁS KATASZTRÓFAVÉDELMI ASPEKTUSAI	599
KLOTZ, PÉTER - FILCZER-PLÓSZ, KRISZTINA: THE TRANSFORMATIVE POWER OF VALUES – INTERNAL CONTROL AND SUSTAINABILITY IN THE FINANCIAL SECTOR	608
KLOTZ PÉTER: ESEMÉNY UTÁN ISO-SZABVÁNY? A MICROSOFT VEZETÉSÉNEK INTÉZKEDÉSEI A VÁLLALATTAL SZEMBENI BIZALOM HELYREÁLLÍTÁSÁRA ÉS VERSENYPÉSSÉGÉNEK NÖVELÉSÉRE A MAGYARORSZÁGI VESZTEGETÉSI BOTRÁNY UTÁN A POST-EVENT ISO STANDARD? MICROSOFT'S MANAGEMENT MEASURES TO RESTORE CONFIDENCE WITH THE COMPANY AND INCREASE ITS COMPETITIVENESS AFTER THE HUNGARIAN BRIBERY SCANDAL	615
KONCZ GÁBOR - SZÚCS ANTÓNIA: A RÖVID ELLÁTÁSI LÁNCOK JELENTŐSÉGE A VIDÉKFEJLESZTÉSI TÁMOGATÁSPOLITIKÁBAN THE IMPORTANCE OF SHORT SUPPLY CHAINS IN THE RURAL DEVELOPMENT SUPPORT POLICY	623

KONCZ GÁBOR - SZŰCS ANTÓNIA - KISS KONRÁD:
 ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSRA TÖRTÉNŐ ÁTTÉRÉSRE ÉS ÖKOLÓGIAI
 GAZDÁLKODÁS FENNTARTÁSÁRA IRÁNYULÓ PÁLYÁZATI AKTIVITÁS
 ÉSZAK-MAGYARORSZÁGON
 PROPOSAL ACTIVITY FOR CONVERSION TO ORGANIC FARMING AND
 MAINTENANCE OF ORGANIC FARMS IN THE NORTH-HUNGARIAN REGION 631

KOPASZ ADRIEN RÉKA - APRÓ ANNA:
 A FÉNYSZENNYEZÉSSSEL KAPCSOLATOS ISMERETEK FEJLESZTÉSE
 GIMNAZISTÁK KÖRÉBEN A GLOBÁLIS FELELŐSSÉGVÁLLALÁSRA
 NEVELÉS KERETÉN BELÜL
 IMPROVING LIGHT POLLUTION EDUCATION AMONG GRAMMAR SCHOOL
 STUDENTS IN GLOBAL RESPONSIBILITY EDUCATION..... 639

KORSÓS-SCHLESSER FERENC:
 ÉLELMISZERIPAR LEHETŐSÉGEI AZ IPAR 4.0-BAN
 OPPORTUNITIES OF THE FOOD INDUSTRY IN INDUSTRY 4.0..... 647

KOVÁCS GYÖNGYI:
 A NEMZETKÖZI TURIZMUS FENNTARTHATÓSÁGÁNAK JÖVŐKÉPE
 A VISION FOR THE SUSTAINABILITY OF INTERNATIONAL TOURISM 656

KÖHLER, GERD:
 ENTWICKLUNG UND DURCHFÜHRUNG EINES SCHULUNGSPROGRAMMS
 FÜR DEN TERTIÄREN BILDUNGSBEREICH ZU GRUNDLAGEN DES
 GARTENBAUS, DER LANDSCHAFTSGESTALTUNG UND FÜR DIE
 ERHALTUNG DER BIOLOGISCHEN VIELFALT IN TROPISCHEN LÄNDERN
 AM BEISPIEL DJIBOUTIS 663

KÖREI LÁSZLÓ:
 A HELYI KORMÁNYZÁS SZEREPE A VÁROSMÁRKA ÉPÍTÉSÉBEN
 NYÍREGYHÁZÁN 2006 ÉS 2016 KÖZÖTT
 THE ROLE OF LOCAL GOVERNMENT IN BUILDING THE CITY BRAND IN
 NYÍREGYHÁZA BETWEEN 2006 AND 2016 670

KURGYIS BÁLINT
 COULOMB INTERACTION FOR LÉVY SOURCES..... 677

KURUCZ ATTILA - KOVÁCS ESZTER - PETE DOROTTYA:
 AZ AGILIS VEZETŐI SKILLEK VIZSGÁLATA A HAZAI VEZETŐK KÖRÉBEN
 AGILE LEADERSHIP SKILLS OF HUNGARIAN MANAGERS 687

**LÁPOSI, RÉKA - BEKÓ, LÁSZLÓ - KAPRINYÁK, TÜNDE - VINCZE, JUDIT -
 TÓTH, SZILÁRD ZSOLT - FODOR, LÁSZLÓ:**
 APPLICATION OF PLANT SENSORS TO EVALUATE PHOTOSYNTHETIC
 PARAMETERS OF SUNFLOWER IN COMBINED NUTRIENT SUPPLY
 TREATMENTS
 NÖVÉNYI SENZOROK ALKALMAZÁSA NAPRAFORGÓ FOTOSZINTETIKUS
 PARAMÉTEREINEK VIZSGÁLATÁRA KOMBINÁLT TÁPANYAG
 UTÁNPÓTLÁSI KÍSÉRLETBEN 695

LÁSZLÓK ANETT: A MAGYARORSZÁGI REPCETERMEELÉS RELATÍV HATÉKONYSÁGÁNAK VIZSGÁLATA RELATIVE EFFICIENCY OF HUNGARIAN RAPESEED PRODUCTION	703
LÁSZLÓK ANETT: ÉLELMISZER-HULLADÉK AZ ÉLELMISZERLÁNCBAN FOOD WASTE IN THE FOOD CHAIN.....	711
LEHOCZKY ÉVA - TÓTH SZILÁRD - FODOR LÁSZLÓ - LÁPOSI RÉKA: GYOMFLÓRA VIZSGÁLATOK TALAJMŰVELÉSI ÉS TÁPANYAGELLÁTÁSI KÍSÉRLETBEN INVESTIGATION OF WEED FLORA IN SOIL TILLAGE AND NUTRIENT SUPPLY EXPERIMENT	719
LEVICKÝ, MICHAL - VOJTECH, FRANTIŠEK: POSSIBILITIES OF USING THE CONTINGENT EVALUATION METHOD ON THE EXAMPLE OF SELECTED ECOSYSTEM SERVICE.....	727
LIPCSEI, JÓZSEF: CHANGE IN EURO CONVERSION FOR AGRI-RURAL DEVELOPMENT PAYMENTS EURÓ ÁTVÁLTÁS VÁLTOZÁSA AZ AGRÁR-VIDÉKFEJLESZTÉSI KIFIZETÉSEK SZEMPONTJÁBÓL	735
LIPCSEI, JÓZSEF: FARMERS' PROPOSALS FOR THE FUTURE OF THE COMMON AGRICULTURAL POLICY BASED ON A QUESTIONNAIRE SURVEY A KÖZÖS AGRÁRPOLITIKA JÖVŐJÉRE VONATKOZÓ GAZDÁLKODÓI JAVASLATOK KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS ALAPJÁN	742
LŐRINC BALÁZS - MEZEI MARTIN: A HELYI IDENTITÁS VIZSGÁLATA EGY SZÉKELYFÖLDI PÉLDÁN KERESZTÜL RESEARCH OF THE LOCAL IDENTITY THROUGH AN EXAMPLE OF SZEKLERLAND	750
MARSELEK SÁNDOR - SZŰCS CSABA: AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERTERMEELÉS MAGYARORSZÁGON, VÁRHATÓ TENDENCIÁK AGRICULTUREL AND FOOD PRODUCTION IN HUNGARY, EXPECTED TENDENCIES	758
MARSELEK SÁNDOR - SZŰCS CSABA: VERSENYKÉPESSÉG ÉS INNOVÁCIÓ MAGYARORSZÁGON COMPETITIVENESS AND INNOVATION IN HUNGARY	765

MENICH-JÓNÁS JUDIT:

ÁTLÁTHATÓ GAZDÁLKODÁS ÉS TERVEZÉS AZ ÖNKORMÁNYZATI
TULAJDONÚ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKNÁL
TRANSPARENT MANAGEMENT AND PLANNING OF THE MUNICIPALLY
OWNED COMPANIES 774

MÉSZÁROS GELLÉRT - PÉLI LÁSZLÓ:

HÁNY DARAB VALÓDI VÁROS VAN MAGYARORSZÁGON?
HOW MANY REAL CITIES ARE IN HUNGARY? 781

**MÉZES LILI - JUHÁSZ ÁKOS - JÁNÓSZKY MIHÁLY - TURY RITA - TÓTH
SZILÁRD ZSOLT:**

LOMBTRÁGYÁZÁS HATÁSA A LUCERNA (*MEDICAGO SATIVA L., EXPRESS*)
TERMÉSHOZAMÁRA ÉS A TALAJ FIZIKAI, KÉMIAI, MIKROBIOLÓGIAI
TULAJDONSÁGAI
EFFECT OF LEAF FERTILIZATION ON ALFALFA YIELD (*MEDICAGO SATIVA
L., EXPRESS*) AND PHYSICAL, CHEMICAL, MICROBIOLOGICAL PROPERTIES
OF SOIL 789

**MÉZES LILI - JUHÁSZ ÁKOS - JÁNÓSZKY MIHÁLY - URY RITA - TÓTH
SZILÁRD ZSOLT:**

TALAJBAKTÉRIUM KÉSZÍTMÉNY HATÁSA AZ ŐSZI BÚZA (*TRITICUM
AESTIVUM L. ORTEGUS*) TERMÉSHOZAMÁRA, ÉS A TALAJ FIZIKAI, KÉMIAI,
MIKROBIOLÓGIAI PARAMÉTEREIRE
EFFECT OF LEAF FERTILIZATION ON WINTER WHEAT (*TRITICUM
AESTIVUM L. ORTEGUS*) AND PHYSICAL, CHEMICAL, MICROBIOLOGICAL
PROPERTIES OF SOIL 798

MFUMBILWA, ESTHER ERNEST:

SHARING ECONOMY AND DEVELOPMENT OF INBOUND TOURISM IN
EUROPE A CASE OF INTERNATIONAL STUDENTS IN HUNGARY 807

MIKA JÁNOS - SZŰCS BOGLÁRKA - PÉNZESNÉ KÓNYA ERIKA:

KÖRNYEZETI VONATKOZÁSÚ RÉSZCÉLOK AZ ENSZ FENNTARTHATÓ
FEJLŐDÉSI CÉLJAI (2016-2030) KÖZÖTT, TEMATIKUS OSZTÁLYOZÁSSAL
ENVIRONMENT-RELATED TARGETS IN THE UN SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS (2016-2030) WITH THEMATIC CLASSIFICATION 815

MTABELA, LIHLE - BENEDEK, ANDREA:

BUSINESS MODEL INNOVATION 823

NAGY ZSUZSANNA:

AZ AGRÁR-KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI PROGRAM (AKG) KÖRNYEZETI
ÉS GAZDASÁGI HATÁSAI
THE EFFECT OF THE AGRI-ENVIRONMENTAL SCHEME ON FARMS'
ENVIRONMENTAL AND ECONOMIC PERFORMANCE 836

NAGY ZSUZSANNA KRISZTINA:

CSALÁDI VÁLLALKOZÁSOK UTÓDLÁSI KÉRDÉSEI EGY MŰKÖDŐ
VÁLLALKOZÁS ALAPJÁN
QUESTIONS OF SUCCESSION IN FAMILYS: A CASE STUDY 844

NAGY ZSUZSANNA KRISZTINA - DUNAY ANNA: EGY CSALÁDI VÁLLALKOZÁS ÉLETÚTJA – AZAZ HOGYAN MARADT FENN EGY CSALÁDI VÁLLALKOZÁS AZ UTÓDLÁST KÖVETŐEN? LIFE CYCLE OF AND ENTERPRISE – A CASE STUDY OF SUCCESSFUL SUCCESSION	852
NYARKO, DANIEL AYISI: DETERMINANTS OF E-EXTENSION ADOPTION AMONG COCOA FARMERS IN THE AKIM AKYEASE COCOA DISTRICT, GHANA	860
OTABIL, ANNA ABA ASEDA: THE SOCIOECONOMIC PRESENCE OF THE CHINESE IN GHANA: THE PERCEPTION OF GHANAIS.....	869
OTABIL, ANNA ABA ASEDA - BENEDEK, ANDREA: THE ROLE OF AN ENTREPRENEURIAL GRADUATE ENVIRONMENT AND CULTURAL DIVERSITY IN PROMOTING ENTERPRISE DEVELOPMENT	881
ŐRI, VIKTÓRIA - RUDNÁK, ILDIKÓ - BAJKAI-TÓTH, KATINKA: THE CIRCUMSTANCES OF INTRODUCING AN ERP SYSTEM AND THE LESSONS LEARNED FROM IT EGY ERP RENDSZER BEVEZETÉSÉNEK KÖRÜLMÉNYEI ÉS TANULSÁGAI.....	889
PALLÁS EDIT: SZÓLÓ- ÉS BORTERMELÉSÜNK HELYZETE THE SITUATION OF GRAPE AND WINE PRODUCTION.....	897
PALLÁS EDIT: WEIN, WENTOURISMUS ALS ERLEBNISGUT WINE, WINE TOURISM AS EXPERIENCE GOOD	905
PÁSZTOR JUDIT: ERASMUS+ SZÁLLODAI SZAKMAI GYAKORLAT KÜLFÖLDÖN: KULTURÁLIS SOKK ÉS PSZICHOLÓGIAI NEHÉZSÉGEK ERASMUS+ INTERNSHIP AT HOTEL ESTABLISHMENTS: THE CULTURAL SHOCK AND PSYCHOLOGICAL DIFFICULTIES	912
PÁSZTOR JUDIT - BAK GERDA: FOLYTON ONLINE: A KÖZÖSSÉGI MÉDIA HASZNÁLAT, A TÁRSAS KAPCSOLATOK ÉS A BOLDOGSÁG ÖSSZEFÜGGÉSEI AZ Y ÉS Z GENERÁCIÓ TEKINTETÉBEN ALWAYS ONLINE: DIFFERENCES OF THE SOCIAL CONNECTEDNESS, LIFE SATISFACTION AND SOCIAL MEDIA USAGE OF GENERATION Z AND Y	922
POLISHCHUK, ELIZAVETA: BEHAVIOR OF ORGANIZED AND INDEPENDENT TRAVELERS	932

POTÓCZKI JUDIT: MILYEN MÉRTÉKBEN KÉPES AZ ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁRI JÁRADÉK KOMPENZÁLNI A NYUGDÍJAZÁSKOR KIESŐ JÖVEDELMEKET? TO WHAT EXTENT CAN A VOLUNTARY PENSION FUND BENEFIT COMPENSATE THE LOSS OF INCOME AT RETIREMENT?	940
RÁDAI, ZOLTÁN MÁTÉ - MIZIK, TAMÁS: ANALYSIS OF THE HUNGARIAN BIOFUELS SECTOR A MAGYAR BIOÜZEMANYAG SZEKTOR ÁTTEKINTÉSE.....	948
RÁDAI, ZOLTÁN MÁTÉ - MIZIK, TAMÁS: OVERVIEW OF THE EUROPEAN BIOFUELS SECTOR AZ EURÓPAI BIOÜZEMANYAG SZEKTOR ÁTTEKINTÉSE.....	956
RÁKÓCZI, ATTILA: WATER DEVELOPMENT FROM THE CAP IN BÉKÉS COUNTY A KÖZÖS AGRÁRPOLITIKA BÉKÉS MEGYEI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI PÁLYÁZATAI.....	964
RITTER KRISZTIÁN: A MEZŐGAZDASÁG HELYE ÉS SZEREPE CSÍKSZENTTAMÁS FEJLESZTÉSÉBEN AGRICULTURE'S ROLE IN THE DEVELOPMENT OF CSÍKSZENTTAMÁS	971
RITTER, KRISZTIÁN: AGRICULTURE AS A KEY FOR SETTLEMENT DEVELOPMENT THROUGH THE EXAMPLE OF A PRIMARY RESEARCH	979
ROMÁN, RÓBERT: REGULATIONS OF THE ESTABLISHMENT OF BUSINESS ASSOCIATIONS IN HUNGARY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK ALAPÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI MAGYARORSZÁGON	987
SEKHNIASHVILI, GVANTSA: WINE TOURISM DESTINATION COMPETITIVENESS – THE TOURISTS' PERSPECTIVE: A CASE STUDY OF GEORGIA	995
SIPOS TAMÁS - HENZSEL ISTVÁN - GYÖRGYI GYULÁNÉ - ZSOMBIK LÁSZLÓ - ERDŐS ZSUZSA: AZ ÉVJÁRAT HATÁSA A SZABOLCS TRITIKÁLE FAJTA TERMÉSHOZAMÁRA TÁPANYAG-UTÁNPÓTLÁSI KÍSÉRLETBEN	1004
SOMODI-TÓTH ORSOLYA: NAPJAINK MEGHATÁROZÓ HAZAI TRENDJEINEK VIZSGÁLATA A MÚZEUMMARKETINGBEN EXAMINATION OF THE MAIN TRENDS OF TODAY'S MUSEUM MARKETING IN HUNGARY	1012

SUHAJDA, ADAM: INTELLIGENT ENERGY MANAGEMENT USING SMART METERS AND ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS	1022
SUHAJDA ÁDÁM – JAKAB TEKLA: KOMPLEX NEM-LINEÁRIS PROBLÉMÁK ÉS MESTERSÉGES NEURÁLIS HÁLÓK A FENNTARTHATÓ TERMÉSZETI ERŐFORRÁS GAZDÁLKODÁSÉRT COMPLEX NON-LINEAR PROBLEMS AND ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS IN SUSTAINABLE NATURAL RESOURCE MANAGEMENT	1028
SUHAJDA, CSILLA JUDIT - PÁSZTOR, ANDREA: THE ROLE AND OPPORTUNITIES OF MUNICIPALITIES IN SUPPORTING ACTIVE AGING	1034
SUHAJDA, CSILLA JUDIT - VERESNÉ VALENTINYI, KLÁRA - VISZTENVELT, ANDREA - POÓR, JÓZSEF: INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION – STUDENTS’ ATTITUDE AND OPENNESS	1043
SZABÓ, ANETT KRISZTINA - VÁSÁRY, MIKLÓS: TRENDS IN THE HUNGARIAN AGRICULTURAL RESEARCH LABOUR MARKET WITHIN THE PERIOD BETWEEN 2014 AND 2020	1050
SZABÓ, ISTVÁN: SUSTAINABILITY IN ECONOMY	1058
SZABÓ JANKA KLÁRA - SZÁSZ DÓRA - ZEKE-GRESKOVICS SÁRA MÁRIA - HEGEDŰS SZILÁRD: HITELKÉPESSÉG ÉRTÉKELÉSE A GÉPIPARI VÁLLALATOKNÁL	1065
SZABÓ KATALIN NAPJAINK VEZETÉSI IRÁNYZATAI NEW LEADERSHIP THEORIES	1072
SZABÓ KATALIN VEZETÉS A DIGITÁLIS KORBAN LEADING IN THE DIGITAL AGE	1084
SZABÓNÉ BÉRES BEATRIX - HERCZEG BÉLA - KOVÁCS BALÁZS: INVAZÍV TÖRPEHARCSA FAJOK A MAGYARORSZÁGI VIZEKBEN INVASIVE BULLHEAD CATFISH IN HUNGARIAN FRESHWATERS	1091
SZABÓ ZSOLT MIHÁLY: ADATOK LEGYÜNK VAGY SZABADOK? - KLASSZIKUS STATISZTIKA ÉS A BIG DATA ELEMZÉSI ESZKÖZÖK A NYUGDÍJRENDSZER MODELLEZÉSÉBEN SHOULD DATA BE FREE OR FREE? - CLASSIC STATISTICS AND BIG DATA ANALYTICS TOOLS FOR PENSION SYSTEM MODELLING	1098

SZALMÁNÉ CSETE MÁRIA - BARNA ORSOLYA: INNOVATÍV OKTATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG A KLÍMAVÁLTOZÁS KORÁBAN EDUCATIONAL INNOVATIONS IN SCHOOLS FOR SUSTAINABILITY	1106
SZANATI ANGÉLA: A MEZŐGAZDASÁGI VÍZSZOLGÁLTATÁS KAPCSOLATA AZ ÖKOSZISZTÉMA SZOLGÁLTATÁSOKKAL THE CONNECTION OF AGRICULTURAL WATER SUPPLY WITH ECOSYSTEM SERVICES	1114
SZANATI ANGÉLA - LUKÁCS GÁBOR: MINŐSÉGORIENTÁLTSA G ÉS KOMPETENCIAGÉNY VIZSGÁLATA SZAKFELELŐSÖK KÖRÉBEN EXAMINATION OF QUALITY ORIENTATION AND COMPETENCE REQUIREMENTS AMONG MAJOR COORDINATORS	1122
SZEGEDI LÁSZLÓ - OLÁH ANDRÁS BÉLA: HEVES MEGYE ELMÉLETI BIOGÁZ POTENCIÁLJA THEORETICAL BIOGAS POTENTIAL OF HEVES COUNTY	1130
SZŐKE BRIGITTA KÖLTSÉGCONTROLLING SZABÁLYOZÁS EGY ADOTT VÁLLALAT PÉLDÁJÁN KERESZTÜL COST CONTROL REGULATION THROUGH AN EXAMPLE OF A COMPANY	1137
SZÚCS, ANTÓNIA - KONCZ, GÁBOR - KISS, KONRÁD: INVESTIGATION OF GROCERY SHOPPING HABITS IN THE NORTH- HUNGARIAN REGION.....	1145
SZÚCS ANTÓNIA - KONCZ GÁBOR: AZ ÉLELMISZERTERMÉKEK ÁRVÁLTOZÁSÁNAK VIZSGÁLATA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL BUDAPEST VÁSÁRCSARNOKAIRA AN EXAMINATION OF FOOD PRODUCT PRICE CHANGES WITH SPECIAL REGARD TO THE MARKET HALLS OF BUDAPEST.....	1153
SZÚCS, CSABA - ALGHAMDI, HANI - VARGA, ERIKA - SZIRA, ZOLTÁN: THE IMPACTS OF THE KYOTO PROTOCOL A KYOTÓI JEGYZŐKÖNYV HATÁSAI.....	1161
SZÚCS, CSABA - ALGHAMDI, HANI - VARGA, ERIKA - SZIRA, ZOLTÁN: THE INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF GREENHOUSE GAS EMISSIONS	1169
TARALIK KRISZTINA – ERDÉLYI TAMÁS – CSERNÁK JÓZSEF: LEENDŐ EX-SZÉNREGÍÓ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGON THE PROSPECTIVE EX-COAL REGION NORTHERN-HUNGARY	1176

TURY, RITA - TÓTH, SZILÁRD ZSOLT - FODOR, LÁSZLÓ - LÁPOSI, RÉKA: A COMPARATIVE STUDY OF SOIL WATER CONTENT AND RESISTANCE IN FIELD CULTIVATION A TALAJ VÍZTARTALMÁNAK ÉS ELLENÁLLÁSÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA SZÁNTÓFÖLDI TERMESZTÉSBEN.....	1184
VÁRHELYI TAMÁS – ÁRVA LÁSZLÓ: FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS A TURIZMUSBAN GLOBÁLIS ÉS REGIONÁLIS SZINTEKEN SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN TOURISM SECTOR ON THE GLOBAL AND REGIONAL LEVEL	1190
VÁSÁRY MIKLÓS NÉPSZAVAZÁSTÓL A KILÉPÉSIG – A BREXIT EGYES KERESKEDELMI HATÁSAI FROM REFERENDUM TO EXIT - SOME TRADE EFFECTS OF BREXIT	1202
VINCZE JUDIT – ANTAL SÁNDOR – LÁPOSI RÉKA: A BIOMASSZA-FELHASZNÁLÁS LEHETŐSÉGEI A RÖVID ELLÁTÁSI LÁNCBAN POSSIBILITIES OF BIOMASS USE IN THE SHORT SUPPLY CHAIN.....	1210
VINCZE, JUDIT – LÁPOSI, RÉKA – TÓTH, SZILÁRD ZSOLT – ANTAL, SÁNDOR: ANALYSIS OF APPLICATION AREAS OF THE CEREALS	1218
WU, JINGJING – RUDNÁK, ILDIKÓ: THE STUDY OF INCENTIVE NEEDS OF EMPLOYEES IN A CHINESE PRIVATE ENTERPRISE	1226
ZÖRÖG ZOLTÁN – HELGERTNÉ SZABÓ ILONA ESZTER: IPAR 4.0 KOMPATIBILIS ERP RENDSZEREK!? INDUSTRY 4.0 COMPATIBLE ERP SYSTEMS!?.....	1234
APRÓ ANNA – PINTÉR ISTVÁN – KERTÉSZ ALEX – MIKA JÁNOS A FÉNYSZENNYEZÉSRE VONATKOZÓ LAKOSSÁGI ISMERETEK KÉRDŐÍVES FELMÉRÉSE KÉT HAJDÚSÁGI TELEPÜLÉSEN QUESTIONNAIRE SURVEY ON KNOWLEDGE OF INHABITANTS ABOUT THE LIGHT POLLUTION IN TWO SETTLEMENTS OF THE HAJDÚSÁG REGION	1242
DOĞUŞ BİNEK – KHAWLA AL-MUHANNADI CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR SMALL AND MEDIUMSIZED ENTERPRISES IN A CIRCULAR ECONOMY	1249

A fiatalok és a kisgyermekes családok a megkérdezettek szerint nem rendelkeznek azonos lehetőségekkel mint a városokban élő kortársaik.

Annak ellenére, hogy a kis- és aprófalvakban élők helyzete nem tökéletes, csupán a megkérdezettek 23%-a gondolkodott el azon, hogy esetleg elhagyja jelenlegi otthonát és más településre költözik. A célállomás jellemzően városi rangú település, vagy külföld illetve község. A költözés generálójá jellemzően a családi kötelek erősítése vagy a munka iránti igény. Az látható, hogy az idősebb korosztály nagyon ragaszkodik vidéki környezetéhez és a fiatalabbak is megemlézték, hogy ha elhagynák szülőfalujukat, később nagyon szívesen visszaköltöznének.

Az interjúalanyok véleménye (reménye) szerint a vizsgált települések harmada fejlődni fog, gazdasági és népesség növekedése lesz a következő 25 évben. Ezek a települések jellemzően jó forgalmi helyzetben vannak, népességük a vizsgált mintán belül magasabb. Szintén a megkérdezettek harmada szerint stagnálni fog, harmada szerint kedvezőtlenebb helyzetbe kerül a településük.

Összességében tehát megállapíthatjuk, hogy a vidéki településeknek, akármennyire is kicsik, nem kilátástalan a sorsuk. A jelenleg ott élők szívesen élnek apró-és kisfalvakban, megtalálják ott a számításukat még azok mellett a nehézségek mellett is, amelyek a mindennapjaikban érik őket. Komoly gondot okozhat azonban a migráció, mely a kis- és aprófalvak népességsökkenéséhez, torzult demográfiai összetételéhez vezethet.

Köszönetnyilvánítás

A konferencia résztvett az NTP-HHTDK-19-0063 " SZIE GTK Tudományos Diákköri tevékenysége 2019/20. tanévben" projekt támogatta, melyet az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Nemzeti Tehetség Program támogat.

Hivatkozott források

Elekes T (2010) <https://tortenelemportal.hu/2010/01/negyvenket-eve-szunt-meg-a-szekely-autonomia/>. Letöltés: 2020. április 20.

György O. (2009): Területi különbségek Románia Központi Régiójában. KSH Területi Statisztika 2009/6. szám

Káposzta J., Tóth T. (2013): Regionális és vidékfejlesztési ismeretek, Debrecen: Debreceni Egyetem, AGTC (digitális könyvtár)

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0029_de_regionalis_es_vidékfejlesztési_ism_elmelet/index.html Letöltés: 2016. október
<http://www.erdelyiszallas.net/erdely-szekelyfold-terkep-kepek/romania-szekelyfold.jpg>

Letöltés: 2020. március

Szerzők:

Kelemen Réka

egyetemi hallgató

Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Gödöllő Páter Károly u. 1.
k.reka0430@gmail.com

Urbánné Malomsoki Mónika

tanszéki mérnök

Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Gödöllő Páter Károly u. 1.
Urbanne.Monika@gtk.szie.hu

UDVARHELYSZÉK TÉRSÉGI VIZSGÁLATA

REGIONAL INVESTIGATION OF UDVARHELYSZÉK

KELEMEN RÉKA
URBÁNNÉ MALOMSOKI MÓNICA

Összefoglalás

Egy országos viszonylatban periférikus terület fenntartható fejlesztése és fejlődése alapvetően nagy feladatnak minősül. Ez még nagyobb feladat akkor, ha egy Európai Unió, periférikus helyzetben levő országban, sokrétűen is hátrányos megkülönböztetéssel bíró térségben van egy térség, mint a tanulmányunkban vizsgált Udvarhelyszék.

A témaválasztást a szoros térségi kötődés és ezáltal komoly érdeklődés indokolja. Mostanra már fokozott figyelemmel követjük a térség eseményeit, történéseit, Hargita Megye Tanácsának munkásságát, ahol igyekeznek mindent megtenni a szebb s jobb jelenért és jövőért.

Udvarhelyszék, sőt egész Hargita megye országos szinten, több szempontból sem egy élen járó térség. A munka világában kedvezőtlenek az adottságok: kevés munkalehetőség, alacsony bérek. Udvarhelyszéket regionális gazdaságtani szempontok alapján vizsgáljuk meg. Megvizsgáljuk, hogy milyen jelenlegi és jövőbeli társadalmi, (ezáltal) gazdasági, környezeti problémákkal és kihívásokkal kell, hogy szembe nézzen és megbirkózzon a térség. Hogyan lehetne a jelenlegi helyzetet, a települések kapcsolatát a leghatékonyabban alkalmazni a helyi centrum és periféria különbségeinek csökkentése érdekében.

Bemutatjuk az általunk és szakmai dokumentumok szerinti reális, de mégis bizakodó jövőképet. Vizsgálatunkkal reméljük, hozzájárulunk a térség jó irányú változásaihoz.

Kulcsszavak: területfejlesztés, Udvarhelyszék, hátrányos helyzetű térség, centrum-periféria, regionális gazdaság

JEL kód: R11

Abstract

The development and sustainment of a nationally peripheral region is fundamentally an enormous task. This has proven to be an ever bigger task, if in the periphery of the EU, there is a country with a region with various negative discriminations, such as the region in our studies, Udvarhelyszék.

The reason behind the choice of subject is the strong regional bound, and the serious enquiry about the topic. By now we monitor the local happenings, and the work of Harghita County Council (where they strive to do all thing necessary and possible for a better present and future) with enhanced attention. Udvarhelyszék, moreover, the whole of Harghita County is not a leading area in several respects at national level. In the world of work facilities are disadvantageous: few job opportunities, low wages. We inspect Udvarhelyszék with the point of view of regional economics. We analyse that what kind of present and future social (therefore) economic, environmental problems and challenges should face and tackle the region. How the connection of the settlements could be used to mitigate the difference between the local center and the periphery.

We present according to our studies and professional documents realistic, but still hopeful outlook on future.

We hope that our study will contribute positively to bring about change in the region.

Keywords: regional development, Udvarhelyszék, disadvantaged area, centrum-periphery, regional economy

Bevezetés

Egy országos viszonylatban periférikus terület fenntartható fejlesztése és fejlődése alapvetően nagy feladatnak minősül. Ez még nagyobb feladat akkor, ha egy Európai Unió, periférikus helyzetben levő országban, sokrétűen is hátrányos megkülönböztetéssel bíró régióban van egy szűkebb térség, mint a tanulmányunkban vizsgált Udvarhelyszék.

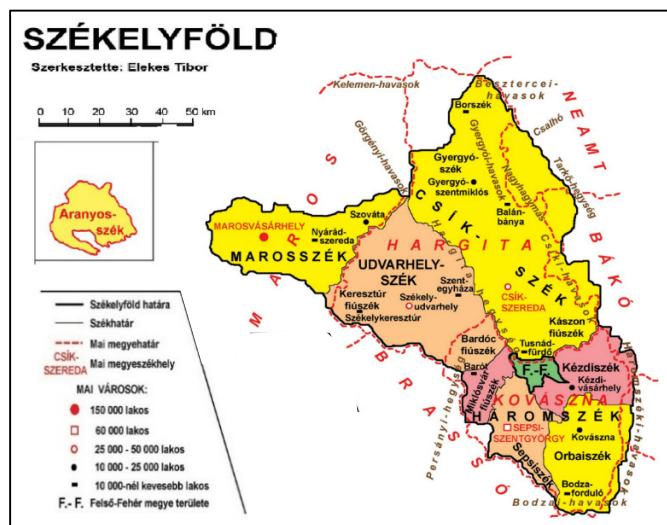
A témaválasztást a szoros térségi kötődés és ezáltal komoly érdeklődés indokolja. Mostanra már fokozott figyelemmel követjük a térség eseményeit, történéseit. Udvarhelyszék, sőt egész Hargita megye országos szinten több szempontból sem éppen egy élen járó vidék, többek között munka, oktatási-, egészségügyi infrastruktúra és az életszínvonal tekintetében is viszonylag kedvezőtlenek az adottságok: munkahely lehetőségek és fizetések, gazdasági helyzet, életszínvonal sem kiemelkedő, viszont természetesen, vannak olyan tényezők, amikben erős. Az alábbiakban Udvarhelyszéket több regionális gazdaságtani szempont alapján vizsgáljuk meg, ezeket megfelelően szemléltető elemzések alapján. Fontos tudni Udvarhelyszékről, mivel nem hivatalosan, közigazgatásilag létező egység, mégis megvannak olyan tényezők, amik alapján egy konkrét térségnek lehet tekinteni. Tanulmányunkat több kérdés mentén készítettük el, melynek célja, hogy jobban megismerjük és átlássuk a térség úgynevezett erőviszonyait és a benne rejlő kiaknázatlan lehetőségeket

Anyag és módszer

Tanulmányunkat szekunder kutatási módszerekkel és saját ismereteinkre támaszkodva végeztük el. A Romániai Statisztikai Hivatal adatai alapján elemeztük a népességváltozást, a vitalitási és öregedési indexet, oda- és elvándorlások számát, vándorlási egyenleget, természetes szaporulatot, a lakosság falusi-városi arányát, az 1000 lakosra jutó személyautók számát, aktív vállalkozások lakosság arányos sűrűségét, aktív vállalkozások pénzforgalmát (lei) 1 főre vetítve, regisztrált munkanélküliek számát és vendégéjszakák számát. Összehasonlítottuk, arányosítottuk a teljes térség és Székelyudvarhely adatait is.

A centrum-periféria viszonyok, életszínvonal szemléltetésére az Európai Unió, Eurostat és a Romániai Statisztikai Hivatal adatait is felhasználtuk, és Kicsid Attila infografikáinak segítségével a Hargita megyei székek 10 legmagasabb árbevételű vállalkozásai és ezek arányait, továbbá a 2018-as nettó havi átlagkeresetet is elemeztük.

Módszertanilag fontos a „szék” kifejezést értelmezni térségi tekintetben. Voltaképpen a bírói széket, vagyis az igazságszolgáltatás szervét értették ezalatt. A magyar vármegyékkel hivatásuk és szerepkörük alapján teljes mértékben azonos székely székek közigazgatási-bírósági-katonai egységek voltak a 15-19. század végéig.

1. térkép Székelyföld régi (széki) és jelenlegi (megyei) közigazgatási-területi egységei

Forrás: (Elekes, 2010)

Alapvetően öt székely szék volt, melyeknek egy-egy részén úgynevezett fiúszékek voltak nyilvántartva kisebb közigazgatási területként: Székelyföld területén Marosszék, Udvarhelyszék (Anyaszék) és azon belül Keresztúrszék és Bardócszék (ma már Kovászna megyéhez tartozik), Csíkszék északi részén Gyergyó(fíú)szék és délen Kászon(fíú)szék, Háromszéken Sepsiszek, Kézdiszek és Orbaiszek, továbbá Székelyföld területén kívül Kolozs és Fehér megye, Maros megye felőli határán lévő Aranyosszék is ide tartozott. Bár közigazgatásilag már nem léteznek ezek az egységek, viszont kultúr-tájegységként az elnevezéseket mai napig használják és köztudatban vannak. Ma már csak maga Maros megye, Hargita megye és Kovászna megye létezik hivatalosan. (1. térkép)

Udvarhelyszék Hargita megye nyugati-délnyugati részén helyezkedik el, Sóvidéki-dombság – Hargita – Homoródi-dombság hármasa veszi körbe, így a térség is eléggé változatos tájakkal büszkélkedhet. Folyók–völgyek–hegyek–települések dinamikus váltakozása adja Udvarhelyszék varázsát, mely főleg az elmúlt néhány évben egyre több turistát vonz főleg Magyarországról, de Európa más országaiból is.

Udvarhelyszék közigazgatásilag 26 településből áll: 1 megyei jogú város (Székelyudvarhely), 2 város (Székelykeresztúr, Szentegyháza) és 23 községből: Bögöz, Etéd, Farkaslaka, Felsőboldogfalva, Fenyéd, Homoródalmás, Homoródszentmárton, Kányád, Kápolnásfalu, Korond, Lövete, Máréfalva, Nagyalambfalva, Oklánd, Oroszhegy, Parajd, Siménfalva, Székelyandrásfalva, Székelyderzs, Székelyvarság, Szentábrahám, Újszékely, Zetelaka. Fontos megemlíteni, hogy a romániai községek nem feltétlen azonosak a magyar községekkel, mivel közigazgatásilag több községet foglalnak magukba, így például Bögöz Község települései: Bögöz, Béta, Székelydobó, Vágás, Agyagfalva, Székelymogyorós, Mátsfalva, Décsfalva. Területének nagyságáról több adat is található, valószínűleg a több évszázadon átívelő múltja során többször változott, de átlagosan kb. 3000 km²-nek vehető. A Romániai Statisztikai Hivatal 2017-es adatai szerint Udvarhelyszék teljes népességét 127 534 fő teszi ki (Román Statisztikai Hivatal, 2020). Főbb folyója a Nagy-Küküllő, de a Nagy-Homoród is jelentős, ezeken kívül rengeteg kisebb-nagyobb patakok folynak végig. Számos forgalmas ország- és megyei út alkotja, ezen utakon kifejezetten jellemző a nemzetközi forgalom, mivel a közelben nincsen autópálya, így kénytelenek az itt élők az áthaladó teher- és személyforgalmat elviselni.

Székelyudvarhely a régi, közigazgatásilag nyilvántartott Udvarhelyszék központja volt, de mai napig megőrizte központi szerepét oktatás, ügyintézés, tömegközlekedés, sport- és munkahelylehetőségek és más, egyéb szolgáltatások terén is. Magyarságát erősen fenntartja most is, hiszen a 38 341 fős lakosság közel 95%-a magyar nemzetiségű (Székelyudvarhely Megyei Jogú Város Önkormányzata és Polgármesteri Hivatala, 2020). Ez az arány Udvarhelyszék településeire egyaránt jellemző, sőt sok falu 100%-osan magyarlakta. Településszerkezetét tekintve a történelmi városrész a Belváros, ahol legjellemzőbb az udvaros társasházak, kifelé haladva több helyt régebbi lakónegyedek találhatók, azután pedig a már előző két évszázadban beolvadt falvak kertesi családi házakkal. Az elmúlt pár év óta a város különböző szélső területein újabb társasházak és panelházak lakónegyedek épültek és jelenleg is épülnek.

Eredmények

Demográfia

A vizsgált térségben az elmúlt éveket tekintve enyhe volt a népességszám változása, sőt 1992-től 2017-ig összesen közel 1,77%-os csökkenés figyelhető meg. Ez többnyire annak tudható be, hogy habár rengeteg fiatal elmegy külföldre dolgozni, inkább csak szezonálisan vagy néhány hónapra, évre jellemző, de a bejelentett lakcímjük megmarad és idővel legtöbbjük hazatér és akár lakóhelyén akár valamelyik környező településen telepedik le. Továbbá főleg az elmúlt 20 évben legjellemzőbb az 1-2-3 gyermekes családok és ez valamennyire kiegyenlített, míg régebben akár 6-7, vagy több gyermekes családmoddell volt jellemző. Udvarhelyszék

településein a vitalitási index nagyjából kiegyenlített 0,5-0,6 körüli értékűek, míg az öregedési index 0,8-tól egészen 1,4-ig mozog. 1 feletti értéket Homoródalmáson, Lövétén, Székelyderzsben, Bögözben, Homoródszentmártonban, Székelyudvarhelyen, Kányádban és Siménfalván volt jellemző. Hargita megye és Udvarhelyszék vándorlási egyenlege az utóbbi néhány évben stagnálást mutat, míg Székelyudvarhelyen fokozatos növekedést. A megyei és széki adatokat tekintve többnyire stagnáló volt a természetes szaporodás/fogyás mértéke, míg Székelyudvarhelyen a természetes szaporodás volt jellemző. Viszont mindhárom területi viszonyítást tekintve általában csökkenés figyelhető meg, de 2015 óta fokozatos növekedés van a kiegyenlítődség irányába. (Román Statisztikai Hivatal, 2020)

A Romániai Statisztikai Hivatal adatait elemezve, elmondhatjuk, hogy mindig is többségben volt a falusi lakosság, mint a városi, 1992-ben 54,96%, 2005-ben 54,28% és 2017-ben 55,37% a falusi lakosság aránya. Ezt a szoros, de inkább mégis inkább a falusiak oldalára dőlő arányt leginkább a mezőgazdasági tevékenységek töretlen fontossága és az elmúlt 10 évben a városból falura költözéseknek köszönhető, a városi zsúfoltság és a növekvő lakásárak miatt. (Román Statisztikai Hivatal, 2020)

Gazdasági viszonyok

Udvarhelyszék domborzati adottságai miatt nincsenek nagyobb mezőgazdaságilag művelt földterületek, hanem kisebb, magáncélú-családi földek. Jellemző a térségre a közbirtokosságok általi erdőgazdálkodás, a helyi turizmus és az ipari tevékenységek, többek között ruha- és textilipar, bútorgyártás, szolgáltatások. Habár Udvarhelyszék gazdasági helyzete és pozíciója az országban nem kimagasló, mégis jelentős Románia számára az ipari tevékenysége és a többféle természeti erőforrás, többek között az erdőgazdálkodás, fakitermelés és a sókitermelés. Udvarhelyszék, és egyben Hargita megye is hátrányos helyzetű területként van számon tartva.

Románia az Európai Unióban

Románia 2007. január 1. óta tagállama az Európai Uniónak, késői csatlakozása és elmaradottsága miatt az unióban periférikus országnak számít. Az Európai Unió vásárlóerő-paritás mutatójával hasonlítja össze a tagállamainak életminőségét, miszerint egy sor áru és szolgáltatás árát méri az egyes országokban rendelkezésre álló jövedelemhez viszonyítva. Ez alapján csak Bulgáriát és Horvátországot előzi meg, úgynevezett „sereghajtó” pozícióban van, mely az életminőséget is többnyire jellemzi. Románia értéke 65 PPS-ben kifejezett GDP/fő, ez a legjobb helyzetben lévő országhoz, Luxemburghoz viszonyítva csupán egynegyedét adja. (Európai Unió, 2020)

Hargita megye helyzete Romániában

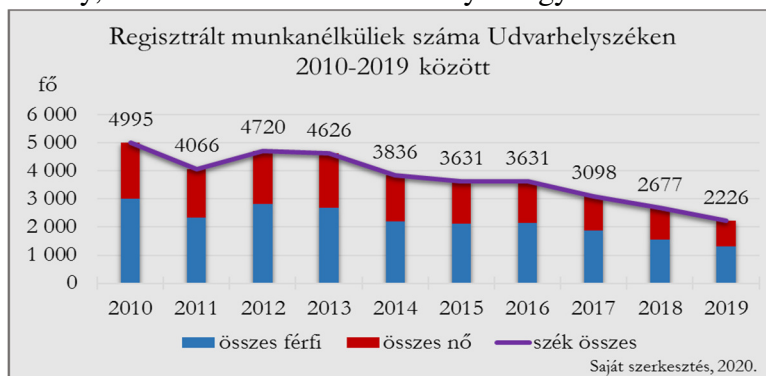
Romániában a NUTS 2-es szintű *Hargita megye* egyértelműen periférikus területnek számít, annak ellenére is, hogy az ország Centrum régiójában helyezkedik el (Fehér-, Brassó-, Kovászna-, Hargita-, Maros- és Szeben megye). Az országban a Centrum a vásárlóerő-paritást tekintve nincs a legrosszabb helyzetben, viszont ez egyértelműen Szeben és Brassó (esetleg Fehér és Maros) megye erős gazdasági fejlettségének és a magasabb fizetéseknek köszönhető. Hargita és Kovászna megye elmaradottabb térségnek számítanak regionális is országos szinten egyaránt. A Romániai Statisztikai Hivatal adatai alapján 2018-ban a nettó havi átlagkereset a teljes régióban 3000 lei alatt van, de mégis kiemelkedő Brassó és Szeben megyében, ahol 2700 lei felett volt, míg Hargita megyében a legalacsonyabb a régióban, 2045 lei.

A megye közlekedésinfrastruktúrája gyenge, mivel nincs autópálya, nincs repülőtér, távolsági buszok nem járnak sűrűn – naponta 2-3 járat Csíkszeredába, Marosvásárhelyre, Magyarországra (Kolozsvárt érintve) – sem a megyén belüli nagyobb városok között, sem a megyén kívülre. Éppen emiatt a megyében élő egyetemisták leginkább többen egy autóval, általában havonta egyszer utaznak haza. A városok környéki és helyközi tömegközlekedését

több magán busztársaság intézi különböző irányokban, ebből kifolyólag vannak olyan települések, ahova gyakran jár busz, és van, ahova összesen napi 2-3 járat közlekedik. A vasúthálózat is korszerűtlen és minimálisan kiépített. Így elég gyakori jelenség minden településen a stoppolás, hiszen így könnyebben, gyorsabban közlekedhetnek a falun élő emberek, mivel az autósok is szokva vannak a „stopposokhoz”.

Hargita megyei székek egymás közötti viszonyuk

Hargita megyei székek egymáshoz való viszonyításában eltérő a centrum-periféria pozíció más-más szempontot tekintve. Közigazgatás, hivatalos ügyintézés szempontjából egyértelműen Csíkszék a centrum, Udvarhelyszék és Gyergyószék, a periféria, mivel Csíkszék középső részén helyezkedik el a megyeszékhely, Csíkszereda. Ezáltal bizonyos ügyintézéseket csak a megyeszékhelyen

lehetséges elintézni, hiába, hogy Székelyudvarhely, Gyergyószentmiklós, és Toplita is megyei jogú városok, például az Európai Unió egészségügyi kártyát megkapni, vezetői elméleti vizsga megtétele, gépjármű eredetiségvizsgálat és az útlevelet kapni is csak a megyeszékhelyen lehetséges. **A Hiba! A hivatkozási forrás nem található.** alapján a megyei székek 10 legnagyobb árbevétellel rendelkező vállalkozásait tekintve Udvarhelyszék volt a legeredményesebb 2017-ben, 46%-os aránnyal, míg Gyergyószék csupán 28%-át és Csíkszék is csak 26%-át adja. Udvarhelyszék tíz legnagyobb árbevételű vállalkozásainak túl nyomó többsége székelyudvarhelyi telephellyel rendelkezik. Ezen cégek leginkább különböző kereskedelmi és ipari-gyártási tevékenységekkel foglalkoznak. Ezen tíz vállalat összes árbevétele 2017-ben meghaladta az 1,5 milliárd lejes árbevételt, ebből legmagasabban az Amigo&Intercost Kft. több, mint 380 millió lej árbevétellel, utána a Melinda Impex Steel közel 200 millió lejes árbevétellel. (Kicsid, 2017)

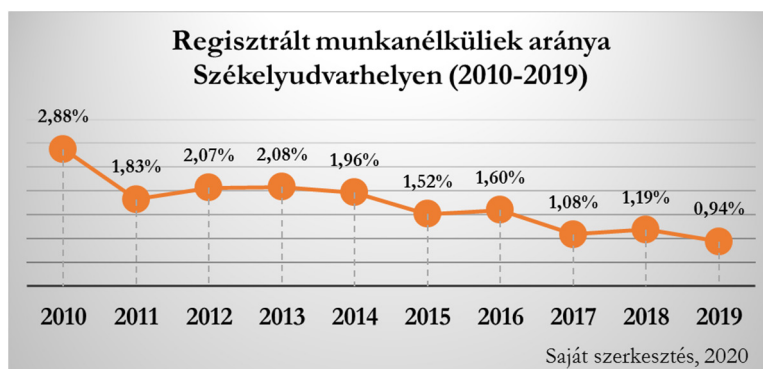
Udvarhelyszék centrum-periféria viszonyai

Udvarhelyszék megyei viszonylatban nézve leginkább mezőgazdaságilag periférikus terület, mint ahogy korábban is említettem a

Gazdasági **viszonyok** fejezet alatt, a domborzati viszonyok és adottságok miatt nincsen nagy területű földművelési tevékenység, leginkább csak kisebb magán szántóföldek vannak és maga a közbirtokosságok erdői. Udvarhelyszéken inkább az ipari és kereskedelmi jellegű tevékenységek a jellemzőek: helyi vállalkozások, más román és külföldi tulajdonú cégek és/vagy telephelyeik egyaránt vannak. Legjellemzőbb a textil- és ruhakonfekcióipar továbbá számos más gyártási- és kereskedelmi tevékenységek.

Érdemes megfigyelni a 1. ábra diagramját, hogy az udvarhelyszéki regisztrált munkanélküliek száma folyamatosan csökkenő tendenciát mutat 2012 óta, viszont minden vizsgált évben a férfiak aránya magasabb volt a nőknél.

Az életszínvonal elemzésére az 1000 lakosra jutó személygépkocsik számát elemeztük az udvarhelyszéki településeken. Székelyudvarhelyet leszámítva Parajdon és Farkaslakán haladja

meg ez a mutató a 400 darabot, majd más, Székelyudvarhely közvetlen szomszédságában lévő település, Fenyéden és Felsőboldogfalván található 300 közeli adat. Ezzel szemben 100 alatti arányszám Korondon és Székelyandrásfalván jellemző, ez leginkább a község több falujának nagymértékű elmaradottságával magyarázható.

Székelyudvarhely szerepe az udvarhelyszéki térségben

Udvarhelyszéken belül *Székelyudvarhely* a centrum. Egyértelmű a város gravitációs ereje a térségben, mivel a legtöbb munkahely, oktatási, egészségügyi, munkaügyi intézmény ide is koncentrálódik. Ezenfelül a sport- és szórakozási lehetőségek is itt adottak leginkább, továbbá

1. ábra Regisztrált munkanélküliek száma és nemek közti megoszlása Udvarhelyszéken 2010-2019 között

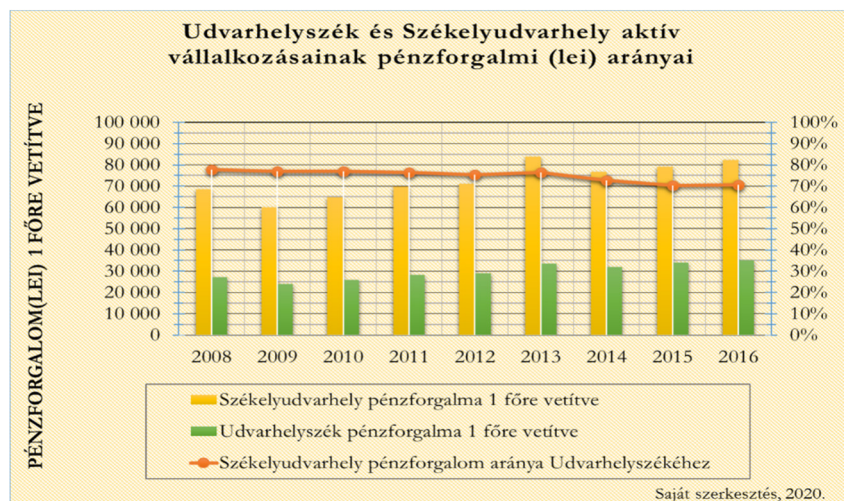
Forrás: (Román Statisztikai Hivatal, 2020), saját szerkesztés, 2020.

térségi havi termelői és kézműves vásárnak is Székelyudvarhely ad otthont. Ezáltal a helyközi tömegközlekedési hálózat is Székelyudvarhelyen központosul. A városban található Udvarhelyszék egyetlen Hargita Megyei Törvényszéki Bírósága, így igazságszolgáltatás területén is központi szerepet tölt be a város. Székelykeresztúr (másodcentrum – esetleg félperiféria) és Szentegyháza, mint városok, perifériának számítanak Székelyudvarhelyhez képest, az imént felsorolt intézmények és szolgáltatások Udvarhelyre való összpontosulása végett. Ezenfelül a városban az állami rendőrségen kívül Helyi Rendőrség is működik. Székelyudvarhely munka világában való jelentőségét több elemzés bizonyítja, többek között, hogy 2016-ban 1442 aktív vállalkozása volt nyilvántartva, és a térségben itt található a Hargita Business Center vállalkozói inkubátorház és a Hargita Megyei Munkaerő Elhelyező Ügynökség is. Továbbá a korábbiakban említett tíz legnagyobb cég többsége székelyudvarhelyi telephellyel rendelkezik. Ezenfelül a regisztrált munkanélküliek aránya a városban 2019-re 1% alá csökkent. (2. ábra)

Az alábbi összetett diagram az udvarhelyszéki és székelyudvarhelyi aktív vállalkozások 1 főre vetített pénzforgalmát (lei) és egymáshoz viszonyított arányát mutatja. Egyértelműen elmondható, hogy a város vállalkozásainak 1 főre vetített pénzforgalma a teljes térségének a kétszerese, viszont egymáshoz viszonyítva Székelyudvarhely 2016-ban is még a teljes udvarhelyszékinek a 70%-át adja. (3. ábra)

2. ábra Regisztrált munkanélküliek aránya Székelyudvarhelyen (2010-2019)

Forrás: (Román Statisztikai Hivatal, 2020) saját szerkesztés, 2020.

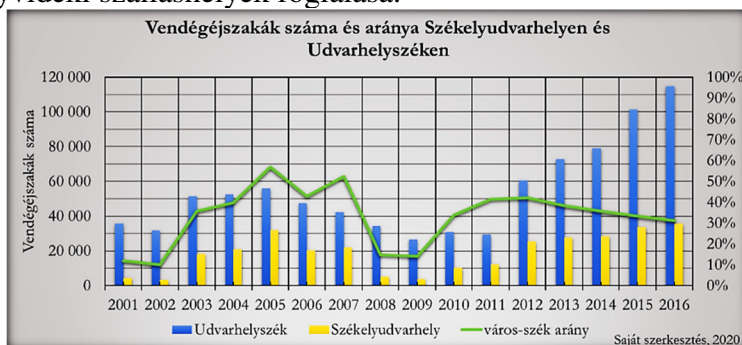

3. ábra Udvarhelyszék és Székelyudvarhely aktív vállalkozásainak pénzforgalmi arányai (lei)

Forrás: (Román Statisztikai Hivatal, 2020), saját szerkesztés 2020.

Oktatási központúságát igazolja a 8 óvoda és bölcsőde, 4 általános iskola, 8 közép fokú és 2 felső fokú intézmény, a Székelyudvarhelyi Egyetemi Központ, ahol néhány magyarországi egyetem által indítanak szakokat, és a Kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem kihelyezett Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézete (Székelyudvarhely Megyei Jogú Város Önkormányzata és Polgármesteri Hivatala, 2020). Számos közép fokú intézménynek saját kollégiumi épülete is van, melyek mai napig lakottak a városon kívül élő tanulók által. Az egészségügyi ellátásban a Városi Kórház és Sürgősség és több szakorvosi és házi orvosi rendelő van az emberek részére.

Széleskörben elterjedt Udvarhelyszék turizmusának népszerűsége, legfőképp az elmúlt években. Az alábbi 4. ábra Székelyudvarhely és Udvarhelyszék vendégéjszakáinak számát és egymáshoz viszonyított arányát szemléltetni 2001 és 2016 között, a Romániai Statisztikai Hivatal adatai alapján. Az ábra azt mutatja, hogy a század-/ezredfordulótól kezdve fokozatosan növekedett a vendégéjszakák száma mind a városban, mind a teljes térségben egyaránt, viszont a 2008-2009-es gazdasági válság miatt nagymértékben csökkentek. 2010-től újra folyamatos növekedés figyelhető meg a városban és a térségben is, viszont a székelyudvarhelyi vendégéjszakák számának aránya az utóbbi években csökkenő tendenciát mutat a teljes udvarhelyszéki vendégéjszakák számához viszonyítva. Ez azt mutatja, hogy már jellemzőbb a falusi, vidéki hegyvidéki szálláshelyek foglalása.

4. ábra Vendégéjszakák száma és aránya Székelyudvarhelyen és Udvarhelyszéken 2001-2016 között

Forrás: (Román Statisztikai Hivatal, 2020), saját szerkesztés 2020.

Következtetések

A térség és a város is egyaránt fokozatos fejlődést mutat, igaz, így is kisebb mértékben, mint a legtöbb romániai és székelyföldi terület, de mégis valamilyen szinten látható és érzékelhető a fejlődés. Úgy gondoljuk, hogy a helyi turizmus fejlesztésében több lehetőség van, hiszen sokan azért látogatnak erre a vidékre, mert az erős magyar identitástudat megőrzése érdekében több kulturális és történelmi esemény, helyszín fellelhető itt, továbbá a táj többnyire érintetlensége és vadonsága is hívogató a turisták számára. Több turistaprogramot lehetne indítani, akár teljes hálózatot, bár ennek a folyamata a közelmúltban elindult, a VisitHargita weboldal és telefonos applikáció által.

A hivatalos ügyintézők problémakörük is jelentős a térségben, mivel több mindenért Székelyudvarhelyre kell beutazni, de van számos olyasmi ügyintézés, melyet kizárólag Csíkszeredában lehet elintézni. Érdemes lenne bizonyos intézmények kirendeltségeit létrehozni Udvarhelyszéken belül, több körzet kialakításával, így Székelyudvarhelyen bizonyos mértékben csökkenne a hivatalokban intézendő ügyek száma, a városi forgalomról is terhet venne le.

A térségben talán egyik legnagyobb problémát a közlekedés infrastruktúra hiányosságai okozzák. Mivel nem sűrűek a buszjáratok, érdemes lenne összefogniuk a busztársaságoknak, hogy ezt a problémát megoldják, hogy minél jobban lefedjék, és minél gyakrabban legyenek buszjáratok a térségben. Másik legjelentősebb gond Székelyudvarhely egyre zsúfoltabb járműforgalma. Mivel a városban is minimális a tömegközlekedési lehetőség, így egyre többen autóval közlekednek a városban munkába, bevásárolni és más tevékenységek miatt is. A környező községekből beengázó lakosság nagyobb része is autóval érkezik, így a parkoló helyekkel is rendszeresen problémák vannak. Érdemes lenne a város bizonyos, alkalmas részein parkolóházakat, parkológarázst létrehozni, és onnan gyakori buszjáratot biztosítani a város különböző részeire az érintett személyek részére. A lehetséges parkolóház és a városi külső gyorsforgalmi terelő út ötletelése folyamatban van a Városi Önkormányzatnál, viszont a zsúfoltság és a rendezetlen földtulajdoni viszonyok nagy akadályokat jelentenek egyelőre a tervezéshez és kivitelezéshez.

Összességében elmondható, hogy a térség nem elég népszerű lakóhelyválasztásként, ezért érdemes lenne a teljes térséget lakóhelyként és vállalkozás telephelyeként is promotálni mind a helyieknek, helyi fiataloknak, hogy ne költözzenek el, mind pedig máshonnan érkezők számára, hogy akár nyaralónak, lakóhelynek és ipari tevékenységre is alkalmas ez a vidék, a kissé elmaradottsága ellenére is. Hiszen véleményünk szerint mindenhol meglehet élni, csak meg kell találni a módját, és aki megszeretne élni, az megtalálja a megfelelő módot.

Köszönetnyilvánítás

A konferencia részvételt az NTP-HHTDK-19-0063 " SZIE GTK Tudományos Diákköri tevékenysége 2019/20. tanévben" projekt támogatta, melyet az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Nemzeti Tehetség Program támogat.

Hivatkozások

- Elekes, Tibor. 2010.** [Online] 2010. [Hivatkozva: 2020. április 20.] <https://tortenelemportal.hu/2010/01/negyvenket-eve-szunt-meg-a-szekely-autonomia/>.
- Európai Unió. 2020.** Élet az Európai Unióban. *Európai Unió.* [Online] 2020. [Hivatkozva: 2020. március 31.] https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_hu#quality_of_life.
- Fucskár, Ágnes és Fucskár, József Attila. 2008.** *Udvarhelyszék.* Pécs : Alexandra Kiadó, 2008.
- Hermann, Gusztáv. 2007.** *Székelyudvarhely.* Csíkszereda : Pro-Print Könyvkiadó, 2007.
- Kicsid, Attila. 2017.** Kicsid Attila- Infogram. *Infogram.* [Online] 2017. [Hivatkozva: 2020. április 16.] <https://infogram.com/kicsidattila>.
- Román Statisztikai Hivatal. 2020.** [Online] 2020. [Hivatkozva: 2020. április 10.] insse.ro.
- Székelyudvarhely Megyei Jogú Város Önkormányzata és Polgármesteri Hivatala. 2020.** *Székelyudvarhely.* [Online] 2020. [Hivatkozva: 2020. április 10.] udvarhely.ro.